

Wspomnienia o wybranych wydarzeniach

– z relacji Prezesa OR - Kol. Stanisława Banaszka

Wszystko zaczęło się w **dniu 11 grudnia 1991 roku**, kiedy to do Piotrkowa Trybunalskiego, do siedziby biura PSL, przybyła z misją utworzenia Oddziału Regionalnego TUL **Koleżanka Zofia Kaczor-Jędrzycka, Prezes Zarządu Krajowego TUL**, w towarzystwie członka Zarządu Krajowego, zasłużonego działacza oświaty rolniczej - **dyrektora Janusza Dzierżawskiego**.

Po odśpiewaniu pieśni "Błogosławiona dobroć człowiek" głos zabrała Prezes ZKJ która swym aksamitnym głosem, pełnym zaangażowaniem i z entuzjazmem przedstawiła krótki zarys historii uniwersytetów ludowych oraz idee tego odradzającego się ruchu i jego zadania statutowe.

Na sali zebrała się **33 osobowa grupa członków założycieli Oddziału** a wśród nich przyszły V-ce premier - Roman Jagieliński, Wojewoda Piotrkowski - Andrzej Szczepocki, Rektor Filii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim - prof. Jerzy Kukulski, znany działacz ludowy i dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego - mgr inż. Stanisław Banaszek, przyszły Wicewojewoda Łódzki, obecnie prof. SGGW - Sławomir Juszczyk, kilku dyrektorów wydziałów Urzędu Wojewódzkiego, dyrektorzy szkół rolniczych, naczelnicy gmin i inni sympatycy.

Zebrani jednogłośnie postanowili powołać Oddział i wybrali jego **władze na czele z Prezesem, którym został dr Zygmunt Wieczorek a wiceprezesami prof. dr hab. Jerzy Kukulski i mgr inż. Stanisław Banaszek, sekretarzem inż. Zofia Stachaczyk**.

Zarząd niezwłocznie przystąpił do działania, przyjmując plan pracy. Działania Oddziału zostały skierowane na dotarcie z ideą Uniwersytetów do szerokiej rzeszy nauczycieli i uczniów szkół średnich województwa piotrkowskiego .

Już na pierwszym posiedzeniu Zarządu podjęto decyzje o powołaniu;

- pod kierunkiem **Kol. Sławomira Juszczyka** - Nauczycielskiego Uniwersytetu Ludowego w ZSR w Dobryszycach,

- środowiskowego UL i Muzeum Ludowego w Przedborzu, pod kierunkiem nauczyciela szkoły rolniczej, lokalnego zbieracza eksponatów muzealnych - **Tadeusza Michalskiego**,

- Wszechnicy Ludowej w Piotrkowie Trybunalskim dla działaczy i członków TUL, samorządowców, działaczy społecznych itp.,
- działalności Szkolnego UL w ZSR Szydłowie pod kierunkiem Kol. S. Banaszka, celem upowszechniania wśród uczniów i absolwentów szkoły ideałów TUL.

Oddział cały czas poszerzał teren swojego działania, jednając nowych członków m.in. z terenu Łodzi, Skierniewic i Łowicza.

Podjęte na tym posiedzeniu zadania były realizowane dynamicznie. Już w maju następnego roku(1992) zainaugurował swoją działalność Nauczycielski Uniwersytet Ludowy 2-dniową konferencją metodyczną nt. *Wspomagania rozwoju*, z udziałem m.in. ówczesnego V-ce Ministra Edukacji Narodowej, **prof. Jerzego Pilcha, prezesa ZK TUL - Zofii Kaczor Jędrzyckiej, prof. Anny Brzezińskiej z Uniwersytetu Poznańskiego, prof. Bronisława Gołębiowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego** oraz kolejną 2-dniową konferencją w listopadzie.

Działalność edukacyjna

Wielkim zainteresowaniem cieszyły się tematy związane z polityką przedakcesyjną, wynikającą z starań Polski do wstąpienia do UE. Opracowałem program doskonalenia zawodowego w zakresie polityki rolnej i ekonomicznych aspektów działalności rolnictwa w gospodarce wolnorynkowej dla nauczycieli zawodu szkół rolniczych; głównie nauczycieli ekonomiki i rolnictwa a także rolników województwa piotrkowskiego i częstochowskiego. Program ten uzyskał akceptacje Komisji Europejskiej i był realizowany w ramach przyznanych Polsce funduszy przedakcesyjnych. Wykładowcami byli pracownicy naukowci SGGW i WSR w Krakowie; wśród nich przyszły Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego d. WSR - **prof. dr hab. Janusz Żmija**/, a także z Irlandii gdyż przetarg na realizację programu wygrała firma z Irlandii.

Kolejną formą doskonalenia nauczycieli, pracowników urzędu wojewódzkiego i pracowników urzędów gmin był półroczny kurs **funkcjonowania giełd towarowych** w Unii Europejskiej połączony z wyjazdem studyjnym na giełdy do Paryża i Frankfurtu n. Menem. Kurs kierowany przez Kol. St. Banaszka oparty był na programie opracowanym w głównej mierze przez pracowników warszawskiej giełdy towarowej. **Wielką pomoc w uzyskaniu środków na jego realizację uzyskał nasz Oddział TUL od ówczesnego Wicepremiera, Ministra Rolnictwa - Romana Jagielińskiego.**

W ZSR w Bujnach zorganizowany został 3-dniowy kurs dla nauczycieli ekonomiki rolnej, z udziałem osób spoza naszego Oddziału nt. *Prawo rolne*, który cieszył się sporym zainteresowaniem (ok. 70 uczestników).

Działalność NUL zakończyła się w momencie likwidacji tzw. małych województw, co poskutkowało wielkimi zmianami kadrowymi w urzędach i zerwaniem funkcjonujących więzi nie tylko społecznych ale i finansowych.

W grudniu 1992 roku zaprosiliśmy oddziały regionalne z całej Polski na 3-dniową sesję tzw. „Wigilię Reymontowską” celem wspólnego zapoznania się i umożliwienia zwiedzenia regionu łódzko-piotrkowskiego. Sesja zgromadziła ponad 200 osób. Uczestnicy odwiedzili m.in. Lipce Reymontowskie i 3 muzea regionalne, znajdujące się w tej wiosce, co jest fenomenem na skalę niespotykaną w świecie; w tym jedno całkowicie poświęcone Reymontowi. Lipce znane są głównie z tego, że to właśnie tutaj Władysław Reymont umiejscowił akcję powieści "Chłopi". Obecną nazwę miejscowości z członem „Reymontowskie” wprowadzono w 1983 roku. Co roku na początku lipca odbywa się tu impreza pod nazwą "Dzień Reymonta". Od kilku lat przybywają na nią goście również z zagranicy .

W Czarnocinie w tym samym dniu wieczorem z rewizytą zagościł Amatorski Zespół Pieśni i Tańca z Lipiec a jego występy oklaskiwali również licznie zgromadzeni mieszkańcy.

Czarnocin jeszcze 2-krotnie gościł brać tulowską na spotkaniach wigilijnych, a ostatnio w 2015 roku na spotkaniu wielkanocnym. Ta sesja połączona była z krajowym zjazdem sprawozdawczo – wyborczym ZK TUL.

ZSR im. Juliusza Poniatowskiego w Czarnocinie szczególnie upodobali sobie TULOWCY organizując 3-krotnie wakacyjne sesje. Działo się to głównie za sprawą bardzo gościnnych, energicznych i sympatycznych pracowników szkoły – nauczycieli, wychowawców internatu, pracowników administracji szkolnej oraz pracowników obsługi. **Dyrektor Szkoły-p. Anna Simura** z wielką serdecznością nie tylko witała zawsze gości, ale i towarzyszyła im w czasie wszystkich zajęć. **Pan Roman Jabłonka** witał natomiast gości pięknymi melodiami, które wygrywał na akordeonie. Wielokrotnie zauroczył uczestników występami chóru, którym osobiście kierował. To tu na z sesji w 1996 roku napisali uczestnicy piosenkę o przyjaźni - oto jedna ze zwrotek:

„Pochwała dobrym ludziom,

Co tu dla drugich są,

Co w Czarnocinie tworzą

Pogodny jasny dom.”

Zarząd Oddziału udzielił wsparcia i podjął skuteczne rozmowy z władzami lokalnymi oraz Centralnymi /Ministerstwo Rolnictwa, ZK TUL/ celem pozyskania środków finansowych na remont pomieszczeń dla Społecznego Muzeum Ludowego w Przedborzu. Początki przedborskiego muzeum wiążą się z powołaniem przy tamtejszej szkole rolniczej w 1986 roku przez wybitnego społecznika, znawcę regionu, nauczyciela przedmiotów rolniczych w miejscowej ZSR **mgr inż. Tadeusza Michalskiego** Szkolnej Izby Ludowej, ta skromna inicjatywa zaowocowała z czasem powstaniem Społecznego Muzeum Ludowego, które stało się następnie muzeum miejskim. Obecnie Przedborskie Muzeum według oceny specjalistów z zakresu muzealnictwa, jest jednym z ciekawszych w Polsce i ma charakter małego skansenu. Jego zbiory obejmują kilka tysięcy eksponatów o charakterze etnograficznym i historycznym, które prezentowane są w ramach kilku stałych ekspozycji:

- podwórze wiejskie z wystawą dawnych narzędzi, wozem i studnią z żurawiem;
- kącik z macewami po przedborskich Żydach;
- kuźnia i warsztat bednarski;
- izba ludowa w XIX-wiecznym stylu, a w niej piec z zapiekiem, czynne krosno, dawne meble;
- zanikające rzemiosło (rymarstwo, szewstwo, plecionkarstwo, ciesielstwo, siciarstwo, garncarstwo);
- sala z wyrobami tkactwa przedborskiego;
- historia Przedborza i okolic - wystawa prezentująca dużą kolekcję ludowych rzeźb, haftów, obrazów i fotografii chat wiejskich;
- bunkier partyzancki z okresu II wojny światowej;
- dzieje Żydów przedborskich, na której prezentowany jest m. in. Szykwias z dawnego zajazdu;
- zasłużeni dla Ziemi Przedborskiej;
- galeria obrazów sakralnych (około 200 eksponatów);
- ekspozycja młyna wodnego typu żarnowego.

3.VI.2013, konferencja popularno-naukowa pod przewodnictwem Kol. Stanisława Banaszka organizowana przez Oddział Regionalny Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Piotrkowie Trybunalskim, Uniwersytet Jana Kochanowskiego Filia w Piotrkowie Trybunalski, Zarząd Powiatowy Polskiego Stronnictwa Ludowego w Piotrkowie Trybunalskim pt: ***Wincenty Witos na Ziemi Piotrkowskiej - nieznane dzieje***

Partnerzy:

Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi

Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Piotrkowie Trybunalskim

Program konferencji:

- Prof. UJK dr hab. Arkadiusz Adamczyk, *Wincenty Witos – sylwetka, polityka*
- Henryk Siemiński (Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi), *Ruch Ludowy na Ziemi Piotrkowskiej w dwudziestoleciu międzywojennym*
- Marek Białokur (UO), *Wincenty Witos jako lider ruchu ludowego w międzywojennej karykaturze i satyrze społeczno-politycznej*
- Marek Sioma (UMCS), *Bez Witos. Walka o chłop, pozycja kmiecia w społeczeństwie w latach 1937- 1939*
- Barbara Olak (TPMWW Wierzchosławice), Dr Dariusz Rogut (UJK), *Wincenty Witos w Piotrkowie (1944-1945)*

W sesji uczestniczyli świadkowie tamtych dni; w tym **dowódca Okregu AK gen. Stanisław „Burza” Karliński**, pod którego ochroną znajdował się Wincenty Witos, ponadto osoby ukrywające Witos, młodzież szkół noszących jego imię, Prezydent Miasta Piotrkowa i Starosta powiatu oraz Przewodniczący rad.

Piotrków Trybunalski przygotowywał się do niezwyklej uroczystości: 70. rocznicy pobytu Wincentego Witos na Ziemi Piotrkowskiej. W Centrum Idei Ku Demokracji u Panien Dominikanek odbyła się konferencja popularno-naukowa poświęcona trzykrotnemu premierowi, najwybitniejszemu chłopskiemu przywódcy w historii Polski - Wincentemu Witosowi. Organizatorami konferencji byli: Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych - Oddział w Piotrkowie Trybunalskim, Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach-Filia w Piotrkowie Trybunalskim (Instytut Stosunków Międzynarodowych) oraz Zarząd Powiatowy PSL w Piotrkowie Trybunalskim.

Kol. Stanisław Banaszek, Prezes Regionalnego Oddziału Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych, przewodniczył obradom. Była to udana próba zrekonstruowania wydarzeń sprzed lat i przypomnienie postaci Wincentego Witosa.

W konferencji w Piotrkowie udział wzięli: ks. Ireneusz Bochyński, rektor kościoła Matki Bożej Śnieżnej – gospodarz spotkania. Ks. kanonik Andrzej Chycki, proboszcz parafii Św. Jakuba Apostoła w Piotrkowie, gdzie w 1945 roku ukrywał się Wincenty Witos. Przewodniczący Sejmiku Województwa Łódzkiego- Marek Mazur. Prezydent miasta Piotrkowa- Krzysztof Chojniak. Wśród zaproszonych gości znaleźli się także nauczyciele akademicy, pracownicy placówek kulturalnych i oświatowych, oraz przedstawiciele stowarzyszeń i sympatycy TUL.

Podczas konferencji **prof. Arkadiusz Adamczyk** z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim, przypomniał drogę życiową Witosa, od drwala do sternika nawy państwowej, wielkiego zwolennika parlamentaryzmu.

Henryk Siemiński, dyr. Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi wygłosił referat o ruchu ludowym na ziemi piotrkowskiej.

Dr Marek Białokur z Uniwersytetu Opolskiego przedstawił Wincentego Witosa jako lidera ruchu ludowego w międzywojennej karykaturze i satyrze społeczno-politycznej

Dr Marek Sioma z Uniwersytetu Mari Curie Skłodowskiej w Lublinie omówił sposoby walki o pozyskanie i zrozumienie ze strony chłopów, w okresie międzywojennym.

Barbara Olak, autorka reporterskiej biografii *Testament Wincentego Witosa* opowiedziała o spotkaniu z Józefem Krzemińskim, komendantem Okręgu V BCh, u którego ukrywał się Wincenty Witos podczas pobytu w Piotrkowie.

Konferencja w Piotrkowie Trybunalskim zapoczątkowała przygotowania do uroczystości, które upamiętniały pobyt Wincentego Witosa na Ziemi Piotrkowskiej. Kulminacyjne uroczystości zaplanowano na maj przyszłego roku (2014).

18.V.2014 odsłonięcie tablicy na frontonie kamienicy przy Placu Czarnieckiego Piotrkowie Trybunalski dla upamiętnienia pobytu Wincentego Witosa w czasie okupacji którego chroniła przed Niemcami m.in. rodzina Państwa Świeżyńskich. Uroczystość zgromadziła ok. 500 osób a przewodniczył jej Kol. Prezes - S. Banaszek

10-12.IV.2015 Zjazd Krajowy TUL poświęcony tradycji Świąt Wielkanocnych oraz wyborowi nowych władz krajowych TUL.

18.X. 2015r. odsłonięcie pomnika /popiersia/ Wincentego Witosa w Piotrkowie Trybunalskim z udziałem działaczy PSL, TUL oraz Prezesa PSL - Władysława Kosiniaka Kamysza.

2015 r., Zjazd ZK TUL w Czarnocinie – odznaczenia dla działaczy

SESJA POŚWIĘCONA WINCENTEMU WITOSOWI, rok 2013